

«Атамның өсиеті»

атты ұйымдастырылған ашық іс-әрекет

№6 «Қарлығаш» ересектер тобы

Тәрбиешілер: Келгенбаева З. Т.
Бабажанова А.

«Атамның өсиеті»

Мақсаты: Ата-бабамыздың дәстүрлі ұлттық тәрбиесін бала санасына сіңіру, адамгершілік ізгі қасиеттерге, халқымыздың салт-дәстүр, әдет-ғұрып, мәдениеті мен өнеріне баулу.

Дамытушылық: Әңгімелесу, шешендік сөздер, мақал-мәтелдер, ырым тиым сөздер, сахналық сөздер.

Тәрбиелік мағынасы: Балаларды мейірімділікке, адамгершілікке, еңбекқорлыққа, имандылыққа тәрбиелеу.

Тәрбиеші: Балалар, бүгінгі күн ерекше, олай болса таңғы сәлемімізді жолдайық.

Қайырлы таң, алтын күн

Қайырлы таң, көк аспан

Қайырлы таң, жер ана

Қайырлы таң, достарым

Қайырлы таң, апайым

Қайырлы таң, қонақтар.

Тәрбиеші: Балалар, мен де сендердің тілектеріңе қосыламын, үлкен азамат болып өсіңдер. Оқу іс-әрекет қызметін бастамас бұрын мына сұрақтарға жауап беріңдер:

1. Біз қай мемлекетте тұрамыз?
2. Біздің елбасшымыз кім?
3. Ел ордамаыз қай қала?
4. Біз қай қалада тұрамыз?
5. Біздің бала-бақшамыз қалай аталады?
6. Қазір жылдың қай мезгілі?
7. Қыс мезгілінде неше ай бар?
8. Қыс мезгілінің ерекшеліктерін атаңдар.
9. Апта күндерін атаңдар.

Тәрбиеші: Жарайсыңдар, балалар, сұрақтардың бәріне өте жақсы жауап бердіңдер.

Тәрбиеші: Балалар, мен сендермен ойын ойнағым келіп тұр. Ойын «Кім тапқыр?» деп аталады. Сендерге салт-дәстүр, әдет-ғұрып бойынша сұрақтар қойылады, кім бірінші жауабын тауады екен.

Ойын «Кім тапқыр?»

1. Құмырсқалар күндіз илеуіне асығып жатса, нені білдіреді? (*ауа райының бұзылғанын*)

2. Ұста пышаққа жарымас, етікші неге жарымас? *(етікке жарымас)*
3. Дос басқа қарайды, ал дұшпан ше? *(аяққа)*
4. Қылыштан өткір не бар? *(тіл)*
5. Ең киелі құс *(аққу)*
6. Жаңа дүниеге келген сәбидің киетін алғашқы киімі *(иткөйлек)*
7. Киіз үйдің құрылысында кереге мен шаңырақ. Ортасын қосатын бөлігі. *(уық)*
(Дұрыс жауаптары экраннан көрсетіліп отырады)

Тәрбиеші: Балалар, ойынға барлықтарың жақсы қатыстыңдар, сендер өте тапқыр екенсіңдер. Кезінде ата-бабаларымыз көшіп қонып жүруге ыңғайлы болу үшін киіз үйді пайдаланған. Сендер саяхатқа шыққанды жақсы көресіңдер ме?

Балалар: Ия, жақсы көреміз.

Тәрбиеші: Ендеше атамыздың ауылына барайық, ата-бабамыздың өмір тарихы мен салт-дәстүрін, тілін, әдет-ғұрыпы жайында білетінімізді атамызға айтып берейік. Саяхатқа шықпас бұрын көңі-күйімізді көтеріп, бойымызды бір сергітіп алайық.

Сергіту сәті: «Қара жорға»

Тәрбиеші: Мінекей, балалар, билеп, әндетіп ауылға да келіп қалыппыз. «Сәлем-сөздің анасы» дегендей балалар сәлемдесіп алайық.

Балалар: Ассалаумағалейкум, ата!

Ата: Уаалейкумассалам, балалар!

Қыздар: Армысыз ба, ақ әже?

Әже: Өркендерің өссін, балалар.

Тәрбиеші: Балалар, мына ата мен әженің ауылына да келдік, мына киіз үйдің бөліктерін білесіңдер ме?

Ата: Ендеше мен таныстырып өтейін. Кереге, уық, шаңырақ, сықырлауық. Ал енді мына заттар: қоржын, сандық, бесік, текемет, алаша, түскиіз, торсық, келі-келсап.

Торсық-ол түйенің, жылқының терісінен илеп жасалған. Алыс жолға шыққанда торсыққа қымыз, айран, шұбат құйып алып жүрген.

Аяққап- киізден жасалған. Оған аналарымыз ыдыс-аяқ салып қоятын болған.

Күбі-ағаштан жасалған. Күбіде сүтті пісіп, сары май жасаған.

Түскиізді керегеге іліп, жылулық әрі әдемілік үшін пайдаланған. Оны түрлі түсті кесте жіппен әшекейлеген.

Тәрбиеші: Рахмет, ата. біздің балалар ата-бабамыздың өмір тарихымен салт-дәстүрін, тілін, әдет-ғұрыпын әрдайым саналарына тоқып, біліп жүреді.

Ата: Бұл жақсы екен, онда мен қазір сендердің тапқырлықтарыңды тексеріп көрейін.

Сендерге тапсырма: «Халық даналығы»

1. Ата – бәйтерек
Бала- жапырақ
2. Әке-асқар тау
Ана-бұлақ
Бала-жағасындағы құрақ
3. Ұл-құлыншақ
Қыз-қызғалдақ

Балалар: Ата, біз тағы мақал-мәтел білеміз.

1. Әке көрген оқ жонар,
Шеше көрген тон пішер.
2. Әдепті бала-арлы бала,
Әдепсіз бала-сорлы бала.
3. Әдептілік белгісі – иіліп сәлем бергені.
4. Жақсы бала жол сілтейді,
Жаман бала қол сілтейді.
5. Ат-адамның қанаты.
6. Өз елім-алтын бесігім.

Ата: Жарайсыңдар, балаларым.

Әже: Мына балалар ақылды екен, мына балаларға ыстық бауырсақ дайындайын, атасы сіз балалармен әңгімелесіп отыра тұрыңыз. (әже шығып кетеді)

Бахрам: Ата, менің досым жолда бір топ балапан көріп, өздері сондай сүп-сүйкімді екен деп, оларды қоржынына салып алды. Олай жамандық жасауға болмайды ғой, ата. Алма десем де тыңдамады.

Ата: Әрине, балам, балапндарды анасынан айыруға болмайды. Рұқсатсыз алған нәрсе ұрлық болып саналады. Әдепті болу керек.

Тәрбиеші: Біздің балалар әдептілік жайлы тиым сөздерді біледі, ата, тыңдап көріңізші.

Айғаным:

1. Малды теппе, ақты төкпе.
2. Үйге жүгіріп кірме.
3. Бас киімді лақтырма.
4. Тізеңді құшақтама.
5. Бүйіріңді таянба.

Асатбек:

6. Үйді айналып жүгірме.
7. Есікті қатты жаппа.
8. Ұрлық жасама.

Ата: Балалар, сендер ақылды екенсіңдер, қазақта үлкенді сыйлау, құрмет көрсету тәрізді қасиетті ұғым бар.

Тәрбиеші: Ия, ата, біздің балаларымыз өз аталарынан үйренген өнегелерін тақпақпен жеткізеді.

Асатбек: Атам маған әрқашан,
Әдепті жан бол деген.
Ата сөзі санамда
Жасы үлкенге жол берем.

Нияз: Атам маған әрқашан
Кішіпейіл бол деген
Ата сөзі санамда
Мақтанбауды жөн көремін.

Айғаным: Алдын орап кісінің,
Кесіп өтпей көлденең.
Ізетімін кішімін
Сәлемдесіп қол берем.

Муслим: Атам маған әрқашан
Үлкенді сыйла деген
Сол сөз менің санамда
Құрметтеуді жөн көремін.

Бахром: Кім үлкенді сыйласа,
Кім үлкенді тыңдаса,
Үлкен болған кезінде
Сыйлы болмақ өзі де.

Ата: Жарайсыңдар, білімді, ақылды балалар екенсіңдер. Қазақта көмек көрсету деген бар, сендер бір-біріңмен дос болып, көмек беріп жүресіңдер ма?

Балалар: Әрине, ата. Біз бір-бірімізді ренжітпейміз, көмектесіп жүреміз.

Сахналық көрініс: «Қарлығаш және дәуіт»

Талдау: Жағымды және жағымсыз кейіпкерлерді балалар ажыратады.
(Сырттан әже кіреді)

Әже: Уф, мен де шаршап қалыппын үй тірліктерімен жүріп, әлі мен киіз басуым керек. Балалар, сендер маған көмектесесіңдер ме? Бәріміз бірге киіз басайық.

Балалар: Көмектесеміз, әже.

«Көңілді шеберхана»

(Балалар киіз басады. Оюлардың түрлерін атайды.)

Әже: Рахмет, балалар, міне менде сендерге ыстық бауырсақ пісірдім.

Балалар: Рахмет, әже.

Тәрбиеші: Балалар, бата-адамның адал ниет, ақ жүректен шыққан ықыласы. Әр батаның өзіндік тәрбиелік мәні бар. Кемеңгер дана атадан бата алу, қазақтың ежелден келе жатқан ұлттық дәстүрі. Ендеше бәріміз алақанымызды жайып, ақ бата алайық.

(Ата бата береді)

Қорыту: Балалар, сендерге бүгінгі саяхат ұнады ма?

- Міне, біз бүгін ата-бабаларымыздан мұра болып қалған асыл сөздерге тоқталып, олардың мән-мағынасын тағы бір саяхаттап қайттық.

